

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/49/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7815200060
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Solčányová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7815200060.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloletého K. T. nar. XX.XX.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave dieťaťa rodičov H. S. nar. X.XX.XXXX bývajúcej na I. ul. č. XXX v W. L. zastúpenej advokátkou JUDr. Erikou Simanovou so sídlom na ul. Ak. Hronca č. 9 v Rožňave a Y. T. nar. X.XX.XXXX bývajúceho v W. č. XX zastúpeného advokátom JUDr. Imrichom Hrubým so sídlom na Farskej ul. č. 32 v Michalovciach v konaní o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 10.12.2015 č.k. 7P/9/2015-147 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o výživnom, dlžnom výživnom a úprave styku a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Sudkyňa Okresného súdu Rožňava Mgr. Marta Hrenčuková n i e j e vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 7P/9/2015.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava z 1.8.2013 č.k. 7P/14/2013-93 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 13.2.2014 č.k. 7CoP/307/2013-152 tak, že zvýšil výživné pre mal. K. na 120 Eur mesačne od 1.1.2015, ktoré je otec povinný zaplatiť vždy do 15. dňa v mesiaci dopredu matke maloletého. Dlžné výživné 220 eur za obdobie od 1.1.2015 do 30.11.2015 mu povolil splácať v mesačných splátkach po 30 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhod splátok. Styk s maloletým zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s ním každý nepárny víkend v sobotu od 13:00 hod. do 17:00 hod. v mieste bydliska maloletého za prítomnosti matky. Matke uložil povinnosť maloletého na styk s otcom riadne pripraviť. V ostatnej časti konanie zastavil a o trovách štátu rozhodol tak, že nemá právo na ich náhradu a o trovách účastníkov rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu.

Proti výrokom o výživnom, dlžnom výživnom a úprave styku podal v zákonnej lehote odvolanie otec s návrhom, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil, eventuálne aby ho zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny víkend v mesiaci od piatku od 17:00 hod. do nedele do 18:00 hod. bez prítomnosti matky. Uviedol, že nesúhlasí s určeným výživným, nakoľko sa jeho pomery od poslednej úpravy zmenili, pretože jeho príjem klesol. Poukázal na to, že matkine pomery sa zlepšili a jej mesačný príjem sa zvýšil. Konštatoval, že vyživovaciu povinnosť si vždy pravidelne plnil, ale nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať na výživu maloletého 120 eur mesačne. Zdôraznil, že sa snažil stretávať s maloletým, ale matka mu v tom bránila, napriek tomu akceptuje zdravotný stav maloletého a snaží sa mu v plnej miere prispôsobiť. Poukázal na to, že v čase, keď je matka maloletého v práci a o maloletého sa stará jej otec bez jej prítomnosti, ktorý má možnosť tráviť s maloletým oveľa viac času ako on, jeho otec, ktorý ma o neho riadny záujem. Vykol súdu prvého stupňa, že obmedzil jeho rodičovské práva prítomnosťou matky pri úprave styku a jeho celkovým zúžením. Vyslovil presvedčenie,

že vzhľadom na zdravotný stav maloletého obmedzenie kontaktu s ním bude mať za následok trvalé narušenie ich vzťahu a ochladnutie vzájomných citových väzieb.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že s obsahom odvolania nesúhlasí, napadnuté rozhodnutie považuje za správne, preto ho navrhla potvrdiť. Konštatovala, že tvrdenia otca sú prejavom jeho pretrvávajúceho konfliktu s ňou.

Kolíznym opatrovníkom vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne.

Otec podaním z 25.4.2016 na Okresný súd Rožňava, predloženým na Krajský súd v Košiciach 10.5.2016, vzniesol proti konajúcej sudkyňi námietku zaujatosti, v ktorej uviedol, že podľa jeho názoru je konajúca sudkyňa voči jeho osobe zaujatá, pretože v plnom rozsahu vyhovel matke maloletého. Dodal, že napriek tomu, že matka mu bráni v stretávaní sa s maloletým, súd prvého stupňa napadnutým rozhodnutím zúžil interval styku s maloletým. Poukázal na to, že konajúca sudkyňa pochádza z tej istej dediny ako matka maloletého.

Konajúca sudkyňa Okresného súdu Rožňava Mgr. Marta Hrenčuková vo vyjadrení k sťažnosti otca uviedla, že sa necíti byť zaujatá a nemá žiaden vzťah ani k účastníkom, ich právnym zástupcom ani k predmetu konania. Poukázala na to, že otec v priebehu konania na súde prvého stupňa námietku zaujatosti nevzniesol. Konštatovala, že síce pochádza z W. L., ale od roku 1979 sa v obci nezdržiava a matku maloletého nepozná.

Odvolačný súd bez nariadenia pojednávania podľa §-u 214 ods. 2 O.s.p. preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa §-u 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie ani na jeho zmenu, preto ho podľa §-u 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 cit. zák. ustanovenia v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa §-u 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa §-u 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa §-u 221 ods. 2 O.s.p. ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa §-u 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý účastníkovi konania odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O uvedenú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Vady zakladajúce zmatečnosť súdneho konania, ktoré zavinil súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Vady spôsobujúce zmatečnosť konania môžu nastať aj pri samotnom vydaní rozhodnutia ako dôsledok absencie niektorej jeho podstatnej časti. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia ako celku môže byť dôsledkom obsahovej a gramatickej nezrozumiteľnosti, neurčitosti alebo neodôvodnenosti, prípadne úplne chýbajúceho skutkového stavu a právneho posúdenia veci, ale rovnako aj diametrálnou rozpornosťou výroku rozhodnutia s jeho dôvodmi, vecnou rozdielnosťou medzi vyhláseným rozhodnutím a jeho písomným vyhotovením, ale aj rozpornosťou jednotlivých výrokov rozhodnutia. Vydanie

zmätočného rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie a preto je potrebné vždy takéto rozhodnutie zrušiť, najmä z hľadiska Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu, na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Obsah práva na súdnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatnení ale jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky vykonateľnosti, zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k výroku rozhodnutia. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Neodôvodnené alebo nedostatočne odôvodnené rozhodnutie nedovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako si súd ich vec vyložil a ako aplikoval príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu odvolacieho konania dospel k záveru, že súd prvého stupňa v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. dôsledne nerešpektoval právo účastníkov konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 6 Dohovoru, ak v odôvodnení napadnutého rozsudku jasne a výstižne nevysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri rozhodovaní riadil, najmä sa dôsledne neriadil ust. § 120 ods. 1 O.s.p., pretože vykonané dokazovanie ohľadom zmeny pomerov otca náležite nevyhodnotil. Konajúci súd sa obmedzil len na všeobecné konštatovanie, že otec od poslednej úpravy opakovane zmenil zamestnanie bez toho, aby vyhodnotil ako sa na základe týchto skutočností zmenil jeho príjem a posúdil, či k zmene jeho pomerov došlo dobrovoľným konaním otca, ktoré by mohlo mať za následok aplikáciu zásady potenciality alebo nie. Konajúci súd len konštatoval zistený skutkový stav bez toho, aby porovnal zmenu pomerov v čase predchádzajúcej úpravy so súčasnými schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi otca a výsledok porovnania riadne a zákonne vyhodnotil v spojení so zmenou pomerov maloletého s dôrazom na jeho nepriaznivý zdravotný stav. Dopustil sa aj ďalšieho pochybenia, keď zúžil rozsah upraveného styku otca s maloletým bez toho, aby zohľadnil, že maloletý je schopný tráviť určitý čas aj bez prítomnosti matky v spoločnosti tretích osôb, preto neobstojí tvrdenie, že vzhľadom na jeho zdravotný stav je nevyhnutné, aby stretnutia otca s maloletým prebiehali v prítomnosti matky. Odvolací súd konštatuje, že obaja rodičia sú najbližšou rodinou maloletého, ktorí majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, preto nie je v záujme maloletého, aby bol styk s niektorým z nich obmedzený a podmieňovaný prítomnosťou druhého rodiča, ak to, vzhľadom na objektívne skutočnosti nie je nevyhnutné. Odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na to, že maloletý je schopný tráviť čas bez prítomnosti matky so starým otcom, nie je dôvodné podmieňovať styk otca s ním prítomnosťou matky. Zdôrazňuje, že vzhľadom na zdravotný stav maloletého a diagnostikovaný autizmus je v najlepšom záujme maloletého, aby s oboma rodičmi trávil dostatok času a stretával sa s otcom častejšie v kratších intervaloch, aby jeho prítomnosť považoval za samozrejmu súčasť jeho života a utvoril si pre neho nevyhnutný, istý druh stereotypu tak, aby prítomnosť otca nenarúšala jeho denný režim, pretože len tak upravený styk s rodičom, ktorý nemá dieťa zverené do svojej osobnej starostlivosti je v najlepšom záujme dieťaťa s predmetným zdravotným stavom. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa svoje rozhodnutie riadne a zákonne neodôvodnil, preto zrušil rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) a h) a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvého stupňa vykonať dôsledné dokazovanie v naznačenom smere, prípadne v širšom rozsahu, ak sa ukáže byť potrebným, najmä riadne preskúmať a vyhodnotiť okolnosti, za ktorých došlo k zmene zamestnania otca a posúdiť, aký vplyv mala táto zmena na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca ako aj to, či túto zmenu spôsobil otec dobrovoľne alebo nie. Na základe zisteného určiť posudzovaný príjem otca, porovnať ho s príjmom v čase poslednej úpravy a vyhodnotiť zmenu pomerov, ktorá od poslednej úpravy nastala. Vyhodnotiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami maloletého s prihliadnutím na jeho zdravotný stav a rozhodnúť o výživnom. Dôsledne vykonať dokazovanie ohľadom schopností a možností otca zotrvať s maloletým vzhľadom na všetky objektívne skutočnosti bez prítomnosti matky, vyhodnotiť dokazovanie ohľadom dĺžky a intervalu stretnutí otca s maloletým a opätovne rozhodnúť o úprave styku tak, aby zodpovedal najlepšiemu záujmu maloletého ako aj potrebe maloletého poznať svojich rodičov a jeho schopnosti registrovať a vnímať osobu vo svojom živote ako

osobu jemu blízku. Na základe zisteného skutkového stavu opäť vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť podľa §-u 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby jeho závery vyplývali zo zisteného skutkového stavu a úvahy, ktorými sa riadil pri rozhodnutí boli preskúmateľné a logicky správne.

Krajský súd v Košiciach, ako nadriadený Okresnému súdu Rožňava (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti otca z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ust. §-u 14 ods. 1,3 O.s.p., v zmysle ktorého sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Účelom ust. § 14 ods. 1 O.s.p. je zabezpečiť nestranné prejednávanie veci, nezaujatý prístup k účastníkom alebo k ich zástupcom a predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Nestranný súd je jednou z podmienok realizácie ústavného práva na prístup k súdnej a inej právnej ochrane. Nestrannosť súdu, resp. sudcu je potrebné skúmať z hľadiska subjektívneho, to znamená, že sudca nielenže nesmie byť zaujatý, ale nesmie sa javiť ako zaujatý. Podmienkou pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, ktorá mu bola podľa rozvrhu práce pridelená, je v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia jeho osobný vzťah k veci a k účastníkom, t.j. vzťah, ktorý existuje aj mimo prejednanú vec (vzťah priateľský, nepriateľský, príbuzenský, vzťah podriadenosti, ekonomickej závislosti alebo právny záujem na veci z hľadiska hmotného alebo procesného práva a pod.), ktorý dôvodne vzbudzuje pochybnosti o objektívnom prístupe sudcu k prejednávaniu a rozhodovaniu veci

Aj keď zákon v §-e 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti (viď zásady prijaté Judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva), podľa ktorých spravodlivosť nie len že musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa §-u 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (článok 48 ods. 1 Ústavy SR). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Pretože Krajský súd v Košiciach nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska §-u 14 ods. 1 O.s.p. relevantná a ani z vyjadrenia sudkyne, ktorej vec bola podľa rozvrhu práce pridelená, nevyplývajú žiadne zákonné dôvody pre jej vylúčenie, Krajský súd v Košiciach nevyhovel vznesenej námietke zaujatosti a rozhodol podľa §-u 16 ods. 1 druhá veta/ O.s.p. tak, že konajúca sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.